

การพัฒนา รูปแบบการสอนอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สุคนธ์ ระเบียบโอษฐ์

ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญพิเศษ

โรงเรียนเทศบาลวัดเสาธงทอง เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การพัฒนา รูปแบบการสอนอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนอาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้น ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาชีวศึกษา 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาชีวศึกษา 4) เพื่อศึกษาทักษะการแก้ปัญหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนโดยรูปแบบการสอนอาชีวศึกษา และ 5) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาชีวศึกษา ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยทดลอง 4 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 – 3 เป็นขั้นตอนการทดลองใช้และหาประสิทธิภาพรูปแบบการสอนอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งที่ 1 – 3 คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดเสาธงทอง ในปีการศึกษา 2554 – 2555 และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 4 คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 , 6/2 ประจำปีการศึกษา 2556 จำนวน 87 คน ซึ่งก็คือประชากรทั้งหมดนั่นเอง โดยขั้นนี้เป็นการนำรูปแบบการสอนอาชีวศึกษาที่ได้รับการพัฒนาจนมีประสิทธิภาพแล้วไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดเสาธงทอง เพื่อนำผลการทดลองมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังการเรียน ศึกษาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน หลังการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาชีวศึกษา และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาชีวศึกษา ซึ่งใช้ระยะเวลาทดลองสอนโดยใช้รูปแบบการสอนอาชีวศึกษา รวม 20 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ รูปแบบการสอบอาชีวศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหา และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าทีแบบ ไม่อิสระจากกัน (t – test Dependent) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการสอนอาชีวศึกษา มีประสิทธิภาพ 87.36/86.93 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) และมีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.8148 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.8148 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.48

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลัง

เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา จากการทดลองครั้งที่ 1 – 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากการเรียนโดยรูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา โดยรวม ความสามารถอยู่ในระดับพอใช้

5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษาโดยรวม อยู่ระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการสอน , อาเซียนศึกษา , ทักษะการคิดวิเคราะห์ , ทักษะการแก้ปัญหา

บทนำ

ประเทศไทยกำลังอยู่ในสังคมขนาดใหญ่ ในภูมิภาคและสังคมโลก ในขณะที่ปัจจุบันได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจโลก ซึ่งสหรัฐอเมริกา ทวีปยุโรป รวมทั้งประเทศใหญ่ๆ ของทวีปเอเชีย เช่น จีน ญี่ปุ่น เกิดการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ แม้บางประเทศ เช่น จีน จะมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่เร็วมาก ก็ได้รับผลกระทบดังกล่าวทำให้มีการชะลอตัวทางเศรษฐกิจลง ในสภาพเช่นนี้จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องเตรียมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อที่จะให้อยู่รอดในภาวะการณ์ปัจจุบันหรือในอนาคตต่อไป นอกจากนี้จะมีการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน พร้อมทั้งความพยายามที่จะเชื่อมโยงกันของกลุ่มประเทศอาเซียนกับนอกภูมิภาคอาเซียนอีกด้วย การจะสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน จึงจำเป็นต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกที่สำคัญของประเทศ เช่น ด้านการคมนาคม การสื่อสาร ซึ่งรัฐบาล มีนโยบายชัดเจนและกำลังเร่งดำเนินการในขณะนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นและการเพิ่มขีด

ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ แต่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่สำคัญมากและขาดไม่ได้ คือ “การพัฒนาคน” เพราะฉะนั้นจึงเป็นโจทย์ที่สำคัญของการจัดการศึกษาและปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย (จาดูรนต์ ฉายแสง. 2556)

การที่จะสามารถพัฒนาคนในประเทศนั้น ต้องพัฒนาที่พื้นฐาน เน้นที่การศึกษาและการพัฒนาของตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่ดีถูกต้องตามครรลองของชีวิต การพัฒนาการศึกษาและแสวงหาความรู้จะง่ายขึ้น เป้าหมายของการศึกษาจึงต้องมุ่งสร้างสรรค์สังคมให้มีลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมและมุ่งสร้างคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะการแก้ปัญหา มีศักยภาพและความสามารถที่จะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่ความสำเร็จได้ มนุษย์จึงต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถเติบโตและเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และต้องเริ่มตั้งแต่แรกเกิดโดยการปลูกฝังให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการรับรู้ เรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ กลั่นกรองข้อมูล เลือกใช้และนำมาใช้ในสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการศึกษาที่รัฐเปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและทัดเทียมกัน โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทยมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) ด้วยเหตุนี้เองหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคตามสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลก ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม สาระศาสนา ศิลธรรมและจริยธรรม มุ่งปลูกฝังแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเองและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ

รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม (กระทรวง ศึกษาธิการ. 2551 : 114)

อาเซียนเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีความสำคัญที่สุดของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้อาเซียนได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า จะพัฒนาการรวมตัวให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นในระดับที่เป็น “ประชาคมอาเซียน” ภายในปี พ.ศ. 2558 อันจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้านขึ้นในภูมิภาค ซึ่งย่อมจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยโดยตรงด้วย

AEC หรือ Asean Economics Community คือการรวมตัวของชาติใน Asean 10 ประเทศ โดยมี ไทย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชาและบรูไน เพื่อที่จะให้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน ทำให้มีผลประโยชน์, อำนาจต่อรองต่าง ๆ กับคู่ค้าได้มากขึ้น และการนำเข้าหรือส่งออกของชาติในอาเซียนก็จะเสรี ยกเว้นสินค้าบางชนิดที่แต่ละประเทศอาจจะขอไว้ไม่ลดภาษีนำเข้า (เรียกว่าสินค้าอ่อนไหว) ซึ่ง Asean จะรวมตัวเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และมีผลเป็นรูปธรรม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 ซึ่งจะทำให้ภูมิภาคนี้เปลี่ยนไปอย่างมาก ซึ่งไทยจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและการบิน เพราะไทยมีที่ตั้งอยู่กลางอาเซียน และไทยอาจจะเด่นในเรื่อง การจัดการประชุมต่างๆ, การแสดงนิทรรศการ, ศูนย์กระจายสินค้า และยิ่งเด่นเรื่องการค้าคมนาคมอีกด้วยเนื่องจากอยู่ตรงกลางอาเซียน และการบริการด้านการแพทย์และสุขภาพจะเติบโตอย่างมากเช่นกัน เพราะ จะผสมผสานส่งเสริมกันกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (ค่าบริการทางการแพทย์ของประเทศต่างชาตินี้จะมีราคาสูงมากหากเทียบกับประเทศไทย)

ในฐานะที่เราเป็นพลเมืองไทย รวมทั้งเป็นพลเมืองอาเซียนในเวลาเดียวกัน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของอาเซียน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและสามารถคาดหมายสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ เพื่อจะได้เห็นความสำคัญและ มีการเตรียมความพร้อมให้กับตนเองเพื่อรองรับการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน โดยในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้มีการจัดเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนศึกษาอยู่ในสาระประวัติศาสตร์

การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ ที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จ มีสาเหตุมาจากครูผู้สอนขาดวิธีการสอน ขาดทักษะการสอน และนักเรียนไม่เห็นความสำคัญ ไม่ให้ความสนใจในการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ มองว่าการเรียนประวัติศาสตร์เป็นเรื่องโบราณ น่าเบื่อ ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับตนโดยตรง การเรียนรู้ในปัจจุบันนั้นจุดอ่อนอยู่ที่ครู ครูเน้นการสอนเนื้อหาเป็นสำคัญ ไม่ได้เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่จะหาองค์ความรู้ใหม่ที่ทำให้นักเรียนเกิดการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์ ยังไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากวิธีสอน (รุ่ง แก้วแดง. 2541 : 111) ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษาของกรมวิชาการ ได้ข้อสรุปว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีปัญหาในด้านการสอน ครูไม่เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง เพราะส่วนมากครูยึดหนังสือแบบเรียนแทนหลักสูตร และใช้การบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ด้าน

การประเมินผลการเรียน ทักษะด้านการคิดของผู้เรียนส่วนมากค่อนข้างต่ำ และจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 3)

สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย โดยเฉพาะสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดเสาชิงทอง ก็ประสบปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น กล่าวคือ นักเรียนไม่สนใจเรียน ขาดความกระตือรือร้น ขาดทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เห็นว่าการเรียนประวัติศาสตร์และการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนเป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่าย เนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องไกลตัว ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับตนเองโดยตรง ซึ่งทั้งนี้อาจจะเกิดจากครูเน้นการสอนเนื้อหาเป็นสำคัญ และใช้การบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ครูไม่เน้นกระบวนการให้นักเรียนปฏิบัติจริง ไม่ได้เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่จะหาองค์ความรู้ใหม่ ที่ทำให้นักเรียนเกิดการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น จากการประเมินคุณภาพของนักเรียน สาระประวัติศาสตร์ ในปีการศึกษา 2553 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 62.40 และหากพิจารณารายละเอียดของเนื้อหาแต่ละเรื่อง ก็พบว่า เรื่อง ประเทศเพื่อนบ้านของไทย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 57.23 ซึ่งน้อยกว่าเรื่องอื่น ๆ (โรงเรียนเทศบาลวัดเสาชิงทอง. 2553) ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้ากลุ่มสาระการ

เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 และครูผู้สอนในกลุ่มสาระดังกล่าว จึงเห็นสมควรว่าจะต้องมีการปรับปรุงวิธีการสอนหรือรูปแบบการสอนที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน ทำเรื่องที่น่าสนใจที่นักเรียนมองว่าน่าเบื่อหน่าย เป็นเรื่องใกล้ตัว มากลายเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย สนุกสนาน มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ รู้จักการแสวงหาความรู้ และนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับชีวิตประจำวัน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อจะได้เป็นแนวทางสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหา มีการเรียนรู้แบบบูรณาการและให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning : PBL) สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และทักษะการคิดของนักเรียนที่ดีมากวิธีหนึ่งและยังสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 คือการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหาและคิดอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและได้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ในส่วนของผู้สอนลดบทบาทของการเป็นผู้ควบคุมชั้นเรียนลง ผู้เรียนมีอำนาจในการจัดการควบคุมตนเองมากขึ้น การที่ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ทำให้การเรียนรู้เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Process) เพราะความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่จะถูกถ่ายโอนหรือบูรณาการกับ

ความรู้ใหม่ตลอดเวลา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่ล้าหลัง ทันเหตุการณ์ ทันโลกและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมโลกในอนาคตได้ดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด การแสวงหาความรู้ และการได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง พบว่า จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงงาน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นที่การปฏิบัติจริงซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน กล่าวคือ มุ่งเน้นการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้คิดอย่างมีระบบ รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะการตั้งคำถามและรู้จักวิธีการแสวงหาคำตอบ มีทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ตลอดจนรู้จักคิดตัดสินใจในการสร้างทางเลือกอย่างมีเหตุผล โดยผู้เรียนจะต้องเลือกรื่อง ประเด็น หรือปัญหาที่ต้องการศึกษา เลือกวิธีการศึกษาค้นคว้า เป็นผู้ลงมือปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยจะต้องรู้จักบูรณาการทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อม เพื่อสร้างองค์ความรู้ สร้างข้อคำถาม แสวงหาคำตอบสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น และนำคำตอบหรือองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

จากการศึกษาเทคนิค วิธีการสอน ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการสอนอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรูปแบบการสอนอาชีวศึกษา

ศึกษา ที่ได้ปรับปรุงมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – Based Learning : PBL) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project) ซึ่งในขั้นตอนแรกใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อให้ นักเรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหาและคิดอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและได้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีโอกาส แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และเมื่อนักเรียนได้รับความรู้จากการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายแล้ว นักเรียนจะต้องลงมือทำหรือศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้งแท้จริง มีการระบุหัวข้อปัญหาหรือเรื่องที่สนใจ วิธีการดำเนินการ เพื่อให้ได้มาซึ่งการแก้ปัญหาและความรู้อย่างลึกซึ้งแท้จริง โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งผู้วิจัยมีความคาดหวังว่ารูปแบบการสอนอาเซียนศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จะเป็นรูปแบบการสอนที่ทำให้ นักเรียนเกิดความสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ทำเรื่องใกล้ตัวที่เป็นนามธรรม ให้เป็นรูปธรรมที่ง่ายและจับต้องได้ มีความสนใจข่าวสารบ้านเมืองเตรียมพร้อมตัวเองเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้าน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น นอกจากนี้รูปแบบการสอนดังกล่าวยังเน้นการนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาให้แก่ นักเรียน รู้จักใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิด เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้นักเรียนรู้จักประยุกต์

ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษามาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (2545 : 5) ที่กล่าวว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา ที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา
4. เพื่อศึกษาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากการเรียนโดยรูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา สูงกว่าก่อนเรียน

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษาสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดเสาชิงทอง ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 84 คน ปีการศึกษา 2555 จำนวน 88คน และปีการศึกษา 2556 จำนวน 87 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งที่ 1 - 3 คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดเสาชิงทอง ในปีการศึกษา 2554 - 2555 และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 4 คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 , 6/2 ประจำปีการศึกษา 2556 จำนวน 87 คน ซึ่งก็คือประชากรทั้งหมดนั่นเอง

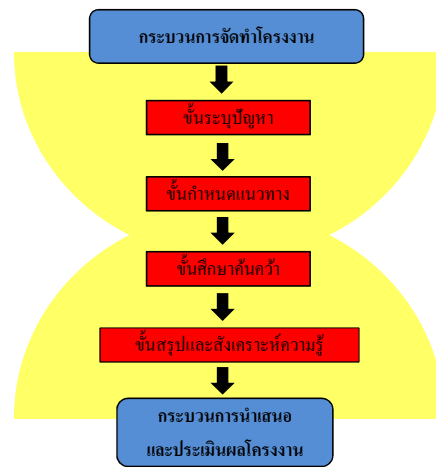
2. เนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะการแก้ปัญหา โดยการใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้นมา

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา เป็นรูปแบบการสอนที่บูรณาการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยมี 2 กระบวนการ 4 ขั้นตอน กล่าวคือ กระบวนการที่ 1) จัดทำโครงงาน 2) นำเสนอและประเมินผลโครงงาน และขั้นตอนที่ 1) ชั้นระบุปัญหา 2) ชั้นกำหนดแนวทาง 3) ชั้นศึกษาค้นคว้า 4) ชั้นสรุปและสังเคราะห์ความรู้

ภาพแสดงรูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา

3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา

3.2.3 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์เนื้อหา การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์หลักการ ก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา

3.2.4 ทักษะการแก้ปัญหา ได้แก่ ความสามารถในการระบุปัญหา อธิบายสาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ปัญหา และผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา หลังการเรียนโดยรูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

4.1 รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อาเซียนศึกษา ที่บูรณาการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการเรียนรู้แบบโครงงาน

4.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.4 แบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.5 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยรูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา

5. ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

การดำเนินการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดเสด็จทอง ดำเนินการตลอดปีการศึกษา 2554 – 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา หมายถึง รูปแบบการสอนที่บูรณาการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการ

เรียนรู้แบบโครงงาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมี 2 กระบวนการ 4 ขั้นตอน กล่าวคือ กระบวนการที่ 1) จัดทำโครงงาน 2) นำเสนอและประเมินผลโครงงาน และขั้นตอนที่ 1) ชั้นระบุปัญหา 2) ชั้นกำหนดแนวทาง 3) ชั้นศึกษาค้นคว้า 4) ชั้นสรุปและสังเคราะห์ความรู้

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่แบ่งนักเรียน เป็นกลุ่มย่อย เรียนรู้โดยใช้ประเด็นสำคัญในกรณีปัญหาที่เป็นจริงหรือกำหนดขึ้นเป็นตัวกระตุ้นให้ นักเรียนศึกษาด้วยตนเองโดยการสืบ ค้นข้อมูลหาความรู้หรือทักษะต่างๆแล้ว นำความรู้ที่ค้นหามา เล่าสู่กันฟังพร้อมทั้งร่วมกันอภิปรายร่วม กันเรียนรู้แล้วลงสรุปความรู้ใหม่ การจัดการกิจกรรมแบบนี้ มีขั้นตอน คือ ชั้นเชื่อมโยงปัญหาและระบุปัญหา , ชั้นกำหนดแนวทางที่เป็นไปได้ , ชั้นดำเนินการ ศึกษา ค้นคว้า , ชั้นสังเคราะห์ความรู้ , ชั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ และชั้นนำเสนอและประเมินผลงาน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาประยุกต์ใช้ใน ขั้นตอนของการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการแก้ปัญหา และการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอย่างหลากหลาย

3. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประเด็นปัญหาหรือสิ่งที่อยากรู้คำตอบให้ลึกซึ้งในเรื่องนั้น ๆ ให้มากขึ้น โดยใช้กระบวนการ วิธีการศึกษาอย่างมีระบบ เป็นขั้นตอน มีการวางแผนในการศึกษาอย่างละเอียด ปฏิบัติงานตามแผนที่ได้วางไว้จนได้ผลสรุปที่เป็นคำตอบใน

เรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเอง โดยมีครูคอยให้การชี้แนะ ช่วยเหลือ สนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

4. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะคิดวิเคราะห์สถานการณ์ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล รอบคอบ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ

5. ทักษะการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ซึ่งในที่นี้หมายถึง ความสามารถในการระบุปัญหา อธิบายสาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ปัญหา และผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา ซึ่งวัดจากแบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาแบบอัตนัยที่ผู้วิจัยสร้าง

6. ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน หมายถึง ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนอาชีวศึกษา ตามเกณฑ์ร้อยละ 80/80 โดย 80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของคะแนนเก็บระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละที่นักเรียนแต่ละคนทำได้ถูกต้อง และ 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ ที่นักเรียนแต่ละคนทำได้ถูกต้อง

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาชีวศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ครอบคลุมเนื้อหา เรื่อง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อใช้วัดความรู้ของนักเรียน ก่อนที่จะใช้รูปแบบการสอน และใช้วัดความรู้หลังจากใช้รูปแบบการสอน เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการหาคุณภาพแล้ว จำนวน 40 ข้อ

9. ความพึงพอใจ หมายถึง ความคิดเห็น หรือความรู้สึกเฉพาะตัวของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนอาชีวศึกษา ซึ่งวัดจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ

10. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดเสาชอง เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการสอนอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยจำแนกการดำเนินการเป็น 5 ระยะ 10 ขั้นตอน ระหว่างปีการศึกษา 2554 - 2556 คือ

ระยะที่ 1 เป็นขั้นของการสำรวจวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย โดยเฉพาะสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับที่ไม่น่า

พอใจ และหากพิจารณารายละเอียดของเนื้อหาแต่ละเรื่อง ก็พบว่า เรื่อง ประเทศเพื่อนบ้านของไทย น้อยกว่าเรื่องอื่น ๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังต้องการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และทักษะการแก้ปัญหา ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนารูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา เป็นรูปแบบการสอนที่บูรณาการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยมี 2 กระบวนการ 4 ขั้นตอน กล่าวคือ กระบวนการที่ 1) จัดทำโครงงาน 2) นำเสนอและประเมินผลโครงงาน และขั้นตอนที่ 1) ชั้นระบุปัญหา 2) ชั้นกำหนดแนวทาง 3) ชั้นศึกษาค้นคว้า 4) ชั้นสรุปและสังเคราะห์ความรู้

ระยะที่ 2 เป็นการนำรูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปดำเนินการวิจัยทดลองเชิงประจักษ์ แล้วนำสารสนเทศจากการวิจัยมาพัฒนารูปแบบการสอนดังกล่าว ให้มีคุณภาพเหมาะสมตลอดจนสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งผลจากการทดลองครั้งที่ 1 ทำให้มีการปรับปรุงรูปแบบการสอน โดยการปรับปรุงแก้ไขจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด

ระยะที่ 3 เป็นการนำรูปแบบการสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่

ได้พัฒนาแล้วในครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้ แล้วนำสารสนเทศจากการวิจัยมาพัฒนารูปแบบการสอนดังกล่าว ให้มีคุณภาพเหมาะสม มากยิ่งขึ้นตลอดจนสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของนักเรียนและโรงเรียน ทำให้ได้รูปแบบการสอนที่พัฒนาครั้งที่ 2 โดยการปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามตัวชี้วัด และคำอธิบายรายวิชา ปรับชั่วโมงเรียนจาก 15 ชั่วโมง เป็น 20 ชั่วโมง เพื่อให้รูปแบบการสอนมีความสมบูรณ์มากขึ้นโดยนักเรียนได้เข้าใจการเขียนโครงงาน และการจัดทำโครงงาน

ระยะที่ 4 เป็นการนำรูปแบบการสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้พัฒนาแล้วในครั้งที่ 2 ไปทดลองใช้ แล้วนำสารสนเทศจากการวิจัยมาพัฒนารูปแบบการสอนดังกล่าว ให้มีคุณภาพเหมาะสม ตลอดจนสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของนักเรียนและโรงเรียน ทำให้ได้รูปแบบการสอนที่พัฒนาแล้ว ครั้งที่ 3 ซึ่งผลจากการทดลองพบว่า การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ควรจะมีการเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อจะให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเมื่อได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา อีกทั้งการวัดทักษะการแก้ปัญหาโดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ความคิดของนักเรียนมากเกินไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ฉบับก่อนเรียนขึ้นมาอีกฉบับ (โดยการสลับข้อสอบกับฉบับหลังเรียน) และปรับแบบทดสอบการวัดทักษะการแก้ปัญหาเป็นข้อสอบแบบอัตนัย ซึ่งจะทำให้รูปแบบการสอนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

และระยะที่ 5 เป็นการนำรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาแล้วในครั้งที่ 3 จนมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ไปใช้สอนกับกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการประเมินผลการใช้รูปแบบการสอน โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ศึกษาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับให้รูปแบบการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยในระยะที่ 5 ได้ดังนี้

1. รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา มีประสิทธิภาพ 87.36/86.93 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.8148 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.8148 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.48

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา จากการทดลองครั้งที่ 1 - 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ทักษะการแก้ปัญหของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากการเรียนโดยรูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา โดยรวมความสามารถอยู่ในระดับพอใช้

5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษาโดยรวม อยู่ระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. รูปแบบการสอนอาเซียนศึกษา เป็นรูปแบบการสอนที่มีกระบวนการและลำดับขั้นตอนการสอนหลายขั้นตอน ครูผู้สอนที่นำรูปแบบการสอนดังกล่าวไปใช้สอน โดยในกระบวนการจัดทำโครงการ ครูควรปฏิบัติตามขั้นตอนในการสอนแต่ละขั้น ดังนี้

1.1 ขั้นที่ 1 ขั้นระบุปัญหา ครูควรนำเสนอสถานการณ์ปัญหาที่เป็นเรื่องใกล้ตัวทันต่อเหตุการณ์ หรือเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถระบุสิ่งที่

เป็นปัญหาที่ นักเรียนอยากรู้ อยากเรียนและเกิด ความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

1.2 ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดแนวทาง ครูผู้สอนควรช่วยเหลือกระตุ้นให้เกิดการ อภิปรายภายในกลุ่มให้นักเรียนเข้าใจวิเคราะห์ ปัญหาแหล่ง ข้อมูล เพื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้ วางแผนการศึกษา ค้นคว้า ทำความเข้าใจ อภิปรายปัญหาภายในกลุ่ม ระดมสมองคิด วิเคราะห์ เพื่อหาวิธีการหาคำตอบ

1.3 ขั้นที่ 3 ศึกษา ค้นคว้า ครูผู้สอนควรทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำใน การศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีการหลากหลาย หาก นักเรียนประสบปัญหาครูจะเป็นผู้ชี้แนะแหล่ง ความรู้หรือติดต่อผู้รู้เพื่อให้คำแนะนำแก่นักเรียน

1.4 ขั้นที่ 4 สรุปและสังเคราะห์ ความรู้ ครูผู้สอนควรช่วยเหลือกระตุ้นให้ นักเรียนเกิดการอภิปรายภายในกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตนเอง แล้วนำข้อสรุปที่ได้มา แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน อภิปรายผลและสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

2. กระบวนการจัดนำเสนอและ ประเมินผลโครงการ ควรจะเพิ่มเวลาในการจัด กิจกรรมให้มากขึ้น หรือโรงเรียนควรจัดงานวัน

AEC แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดนิทรรศการ นำเสนอผลงานโครงการให้เพื่อนนักเรียนและรุ่นน้องได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และจัดประกวดโครงการ เพื่อชิงเกียรติบัตรและรางวัล เพื่อเป็นการเสริมแรงและกระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจทำโครงการด้วย

3. ระหว่างการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรกำชับให้นักเรียนในกลุ่มสามัคคีกัน ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายเพื่อให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนารูปแบบการสอน ด้วยการบูรณาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการเรียนรู้แบบโครงการ ในเนื้อหาอื่น ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

2. ควรมีการพัฒนารูปแบบการสอนในรายวิชาอื่น ๆ โดยการใช้รูปแบบการสอน กิจกรรม และสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นและทำให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียนวิชานั้น ๆ ด้วย

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.**

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

..... (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- เขมรัฐ โตไทยะ. (2540). คู่มือการจัดทำแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เนื้อหา
สิ่งแวดล้อม เน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตาม
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 2.
ร้อยเอ็ด : ออฟเซท.
- ชัยอนันต์ สมุทรวานิช. (2550). “ผลกระทบจากโลกาภิวัตน์” ใน การสัมมนาวิชาการ เรื่อง
“ผลกระทบของโลกาภิวัตน์ที่มีต่อสังคมไทย” ณ สโมสรทหารบก เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม.
ทวีศักดิ์ ไชยมาโย. (2537). คู่มือปฏิบัติการการจัดทำแผนการสอนเพื่อพัฒนาเป็นผลงานวิชาการ.
นครพนม : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม.
- ทิวัดต์ มณีโชติ. (2549). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ : เกรท เอ็ดดูเคชั่น.
- ทิตนา เขมมณี. (2543). “การคิดและการสอนคิด”. ใน พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์, ลัดดา ภูเกียรติ,
สุวัฒนา สุวรรณเขตนิยม. ประมวลบทความ นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูป
การศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น,
บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2546). เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ : ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ :
บุ๊ค พอยท์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2551). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ปีนเรศ กาศอดม. (2542). สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ของอาจารย์
พยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เผชิญ กิจระการ. (2546). “ดัชนีประสิทธิผล” ใน เอกสารประกอบการสอนวิชา 503710 . ภาควิชา
เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. (2544). ทิศทางใหม่ของครุศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาวิชาชีพ
อุดมศึกษา ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2550). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เข้าส์
ออฟ เคอร์มิสท์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2540). เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา
หน่วยที่ 8 - 15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มณฑรา ธรรมบุศย์. (2545). “การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem – Based
Learning),” ในวารสารวิชาการ. 5(2) : 11 – 17 ; กุมภาพันธ์.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2551). การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รุ่ง แก้วแดง. (2541). **ปฏิวัติการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- วัชรวิภา เล่าเรียนดี. (2548). **เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการคิด การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2542). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.
- วีระ โรจน์พจนรัตน์. (2550). **กระทรวงวัฒนธรรม 2550**. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2549). **การวัดผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2547). **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2535). “วิจัยในชั้นเรียนอย่างง่าย ๆ แบบวิจัยหน้าเดียว” ใน **วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**. 13,1 (ม.ค.-เม.ย. 2535), 74-79
- ..... (2544). **การสร้างแบบฝึก**. นครสวรรค์ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดริมปิงการพิมพ์.
- สุพล วัชรินทร์. (2536). “การจัดทำแผนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ” ใน **สารพัฒนาหลักสูตร**. 114(12) : 3 - 14, เมษายน - พฤษภาคม.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2544). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี พันธุ์ณี. (2543). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : เลฟแอนดัลลิฟเพรส.